

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ข่าวสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมาย อาทิ ปัญหาความผันผวนทางเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมที่แสดงความอ่อนแอของครอบครัวและชุมชน ความสามารถของคนในสังคมเกี่ยวกับการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันรวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหา และการใช้ทักษะชีวิตที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สิ่งสำคัญที่จะทำให้คนในชาติดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในสภาพปัญหาดังกล่าว คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองของคนให้ฉลาด รอบรู้และสามารถแก้ไขเหตุการณ์ ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คันสนีย์ จัตรคุปต์, 2542, หน้า 6) แต่การจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้คนไทยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้ ซึ่งในภาวะเช่นนี้บุคคลจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะสามารถมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข จึงได้เกิดกระแสเรียกร้องจากทุกฝ่ายให้มีการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญ 8 ด้านคือ ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษา ด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สาระทุกด้านมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3) ได้กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ถึง 30 ซึ่งว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา โดยกล่าวถึง หลักการสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จุดเน้นของการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำได้ มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้เน้นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราดเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนในสังกัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามแนวทางที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนด โดยครูผู้สอนได้ดำเนินการมาตลอดช่วงเวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา จากการติดตามการปฏิบัติงานของครู พบว่า (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด, 2542, หน้า 17-20) การจัดการเรียนการสอนของครูบางส่วนยังไม่สอดคล้องและเป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับการพัฒนา จึงเห็นสมควรศึกษาความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ ในการติดตามดูแล และให้การส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอน ได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน
2. ความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ ให้ได้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ปีการศึกษา 2546 จำนวน 118 โรงเรียน รวม 1,218 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 291 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามสัดส่วนจำนวนข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงเรียนในทุกอำเภอ โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608)

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.1.1 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

2.1.1.1 ขนาดเล็ก

2.1.1.2 ขนาดกลาง

2.1.1.3 ขนาดใหญ่

2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน แบ่งเป็น 2 ขนาด ดังนี้

2.1.2.1 ประสบการณ์น้อย

2.1.2.2 ประสบการณ์มาก

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากรและการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการจัดการทรัพยากรและการลงทุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ จนเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยยึดกรอบข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
2. ความต้องการในการจัดการเพื่อการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง ระดับความต้องการในการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากรและการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการจัดการทรัพยากรและการลงทุน
3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดตราด ในปีการศึกษา 2545
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน โดยนับตั้งแต่วันได้รับการบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 4.1 ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนที่น้อยกว่า 22.02 ปี ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์การสอนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
 - 4.2 ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนโรงเรียนที่มากกว่าหรือเท่ากับ 22.02 ปี ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์การสอนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
 - 5.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
 - 5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป